

AZERBAJYAN AĞIZLARINDA KULLANILAN ARKAİK ZARF-FİİLLER

THE ARCHAIC GERUNDIUM SUFFIXES USING IN AZERBAIJAN LITERARY DIALECT

АРХАИЧЕСКИЕ ДЕЕПРИЧАСИЯ УПОЛЬЗОВАННЫЕ В АЗЕРБАЙДЖАНСКОУХ ДИОЛЕКМАХ

Doç. Dr. Şehrabani ALLAHVERDİYEVA*

ÖZET

Bu makalede, 13-16. yüzyıllarda yazılmış eserlerin dili incelenmiştir. "Korkut Ata" destanlarından verilmiş örnekler Hatayı, Nesimi, Fuzuli, "Destani Ahmet Harami", Gazi Burhaneddin'in eserlerinin dili ile mukayese edilmiş, örnekler verilmiştir. Burada esas maksat abidelerimizin dilinde kullanılmış bazı zarf-fiil eklerinin çağdaş Azerbaycan edebi dilinde arkaikleşmiş, ama değişik yörelerde, ağızlarda kullanıldığını göz önünde bulundurmaktır. Abidelerin dilinde kullanılan, bugünkü Azerbaycan edebi dilinde kullanılmayan-iban, -iben,-uban, -üben, -ibanı, -ibeni, -ubanı, -übeni, -matın, -metin, -ıcak, -icek gibi zarf-fiil eklerine ağızlarda rastlıyoruz.

Anahtar Kelimeler:

Azerbaycan, lehçe, dil, arkaik, zarf fiil, ek, edebi dil, ağızlarda

ABSTRACT

In this article deals with the research works written over 13-16 centuries. The examples given "Korkut Ata" legends were compared with the language of Khatai, Nesimi, Fuzuli, and the examples in "The Epic View Harami", were compared with the language of "Gazi Burhanuddin". The real purpose of using some monuments verb suffixes' in the language used in the language of contemporary literary archaic Azerbaijan, but in different locations, considering the speaking before eyes. We can see the gerundium suffixes such as -iban,-iben,-uban,-üben,-ibanı,-ibani,-ubanı,-übeni,-matın,-metin,-ıcak,-icek wich were used in the monuments but are not used in Azerbaijan dialects.

Key Words:

Azerbaijan, dialect, polish, archaic, envelopes-act, addition, language,

РЕЗЮМЕ

В статье исследованы произведения, написанные в XIII-XVI веках. Примеры из приведений "Деда Коркута" сравнивались с Хатаи, Насими, Физули; примеры "Ахмед Харамии" сравнивались с языком произведений Гази

---

* Adıyaman Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü – Adıyaman / TÜRKİYE

Бурганеддина. Здесь основной целью является изучение некоторых окончаний деепричастий которые архаизованы в современном Азербайджанском литературном языке, но примеряющие в разных говорах..В диалектах встречаются такие окончания как -iban, -iben,-uban, -üben, -ıbanı, -ibenı, -ubanı, -übenı, -matın, -metin, -ısak, -ıcek которые использовали в языке памятников, но на сегодняшний ден вышедшеи из употребления Азербайджанском языка.

Ключевые Слова:

Азербайджан, диалект, язык, архаик, деепричастие , окончание, литературном языке, говорах.

Her bir millî dil o milletin manevi değeriştir. Millî dillerin geçmişini incelemek, bugünkü gelişmesini izlemek dil biliminin konusudur. Her milletin edebiyatı, kültürü ve tarihi onun millî dili zemininde gelişmektedir. Türkçemizin morfoloji yapısının gelişmesini farklı tarafları ile gösteren bazı kelime grupları var ki, onlardan biri de zarf fiilleridir.

Zarf-fiillerin 13. ve 16. yüzyıllardaki gelişimini izlemek için eski “Orkun” kitabelerini, “Korkut Ata” destanlarını, aynı zamanda şivelerimizi incelememiz gerekmektedir.

Zarf-fiillerle zarflar arasında bazı umumi yönler vardır. Her iki tümce de gramer bakımından zarf görevini ifade etmektedir, fakat onları aynılaştırmak olmaz. Onlar mahiyet itibariyle ayrı ayrı kelime gruplarıdır.

A. N. Kononov’a göre zarf fiillerin terkipleri bağlı cümle olamaz. Çünkü zarf fiil tümcenin yüklemi olmaz, yani “demeli” bağlı cümle oluşmaz. (1956: 306).

A. N. Kononov zarf fiillerin zamanlara göre değişmesi prensibini değil de onları şekillerine göre tasnif etmenin daha düzgün olacağını belirtmiştir. Çünkü zarf-fiiller müstakil olarak hiçbir zaman özetini ifade edemez. Onların zaman manaları müstakil fiille karşılaştığı zaman açığa çıkıyor. (1956: 474).

Rus dilcilerinden V. V. Vinogradov zarf fiil ve zarfa münasebette A. N. Kononov’la aynı fikirdedir. V. V. Vinogradov’a göre zarf fiiller gramer bakımından fiile değil zarfa aittir. V. V. Vinogradov zarf fiillerle zarflar arasındaki gramer benzerliğini esas almaktadır çünkü hem zarf fiil, hem de zarf cümlede aynı anlamı taşımaktadır.

Djammazov şunları belirtmiştir: “Zarf fiil fiilin çekimli eylemlerinden biridir. Geçişli ve idare etme özelliği vardır. Görüldüğü gibi bağlaç görevini yürütüyor. Hareket, zaman, sebep, maksat ve başka fikri ifade ediyor” (1967: 9).

Yukarıda saydığımız görüşler içerisinde en geçerli olanı Djammazov’un görüşüdür. Çünkü Djammazov, zarf fiilleri şahıs ve nicelik kiplerinin işareti olarak kabul etmemektedir.

Çağdaş edebi dilimizde kullanılan zarf fiiller zamanla değişmiş, bugünkü haline gelmiştir. Bazı zarf fiiller Türkçemizin edebi dil normuna çevrilmeden

dilimizden çıkmış, arkaikleşmiş, bazıları ise aktifleşerek çağdaş edebi dil için norm halini almıştır.

13-16. asır yazılı abidelerin dilinde kullanılan aşağıdaki zarf fiillere yalnız ağızlarda tesadüf ediyoruz. Bu zarf-fiiller edebi dilimiz için arkaik ek olarak kullanılmamaktadır.

-iban, -iben, -uban, -üben zarf fiilleri: Bu zarf-fiiller 19. asra kadar Türk dillerinin hepsinde ortak ek olarak kullanılmıştır. Bütün yazılı abidelerimizin dilinde bu ek ile oluşan zarf fiillere rastlıyoruz. “-iban, -iben, -uban, -üben” zarf fiilleri manasına göre “-ib, -ib, -ub, -üb” ekine uygun geliyor. Hangi ekin daha eski tarihe dayandığını söylemek zordur. Çünkü “-iban, -iben, -uban, -üben” zarf fiilleri “-ib, -ib, -ub, -üb” zarf fiilleriyle “Orkun” abidelerinde paralel şekilde kullanılmıştır.

“-iban, -iben, -uban, -üben” ekinin etimolojisi hakkında değişik bakış açıları mevcuttur.

H. Mirzezade “*Dilde olan faktörlerin çokluğu, iki terkip hisseden ibaret olan iban, -iben, -uban, -üben ekinin ib, -ib, -ub, -üb ekine nispeten daha eski olduğunu gösteriyor.*” Şeklinde bir tespitte bulunmuştur. (1962: 285).

C. B. Malov “Pamyatniki Drevne Tyurskoy Pismennosti” kitabında T. Korş’un fikrini savunmaktadır: “*Korş bu ekin Moğol dilinden geçmiş -ba, -be eki ile “n” unsurunun birleşmesinden oluştuğunu iddia ediyor.*” (1951: 41).

Kazım Bey’e göre ise Türk dillerinde -ib, -ib, -ub, -üb zarf fiilleri “ı”, “an” şeklini kabul ederek iş, hal ve hareketin tam icrasını bildirmektedir. (1939: 267).

M.Şireliyev ise “-iban, -iben, -uban, -üben menşe itibariyle -ib, -ib, -ub, -üb ekinin ağızlarda mevcut olan “nan” ayrılma hal ekini kabul etmiş, sonralar ise geri asimilasyon neticesinde “nan” ekinin terkipteki “n” sesi değişerek -iban şekline dönüşmüştür.” şeklinde bir görüş ifade etmiştir. (1960: 98).

E. Recebov ise “-ib, -ib, -ub, -üb” ekinin “-iban, -iben, -uban, -üben” ekinden daha eskiye dayandığı fikrindedir. Ona göre Azerbaycan ağızlarında “-iban, -iben, -uban, -üben” zarf fiil ekinin sıfat fiil gibi ilgi hali ve ayrılma hali şeklinde kullanılmasına tesadüf ediliyor. (1973: 56).

Yukarıda saydığımız görüşlere dayanarak ifade edebiliriz ki, “n” eki eskiden hem zarf fiil, hem de sıfat fiil fonksiyonunu görmüştür. Türk dillerinin gelişim aşamasında hareketin sürekliliğini ifade etmek için “n” şekli “-ın -an” şekline dönüşmüştür. “Orkun” abidelerinin ve “Korkut Ata” destanlarının dilinde bu ek daha çok kullanılmıştır.

“-ib, -ib, -ub, -üb” ekleri zaman, hal, vaziyet, tarz ve maksat görevi yürütmektedir.

İncelediğimiz eserlerin dilinde “-iban, -iben, -uban, -üben” zarf fiili değişik manalar ifade etmiştir.

a) Verilmiş örneklerde –iban,-iben,-uban,-üben zarf fiili zaman manası bildirmiştir:

*Kılıcını silip kınına kattı,
Sarayına geliben girdi yattı,
Keçiben ol gece çün sup oldu,
Durup Ahmet Harami şaha geldi (DAH 1978: 37).*

*Yüreğimde hem mana nakşın bulum,
Bucak oluben ani yararsam (GB 1976: 24).*

*Muberge oluben, şaha, nahifte kıla hüsnünü,
Nevası rastı yoktur meğerki üşagun canı (GB 1976: 40).*

*Şamba günü men uğradım ol servi- revana,
Şeyda gılıban saldı meni cümle cihana(Nesimi 1973: 61).*

*Şamba günü sayyat olup seyrana çıktım,
Men seyit oluban kurban olum püste dehana (Nesimi 1973: 61).*

*Aşiyanı terk edüben, yâda can verme gönül,
Yâd ile bir iş olunca aşına yar elden gider (Hatayı 1979: 150).*

*Bize sağı dolu sundu kadehini,
İçiben asır olak divane (Hatayı 1979: 378).*

*Mecnun tutuban rahi -beyaban,
Tenha sefer ihtiyar kıldı (Fuzuli 1977: 55).*

*Gâh eyleyiben sürdüler saz,
Bülbüller oldular hem avaz (Fuzuli 1977: 11).*

*Çağıruban oğlancığın söyler,
Görelim, Hanım ne söyler...(KAD 1977: 26).*

Dedem Korkut geliben boy boyladı, söz söyledi (KAD 1977: 44).

Verilen örneklerdeki kelimeler “geliben-gelirken, keçiben- geçerken, oluben-olurken, gılıben-kılırken, edüben- ederken, içiben- içen zaman, eyleyiben-ederken, çağırıiban- çağırırken” gibi ifade edildiğinde zaman anlayışı kendini daha çok öne çıkarır.

b) Verilmiş örneklerde –iban,-iben,-uban,-üben zarf fiili tarz anlayışı ifade etmiştir:

*Gülendam deng oluban battı fikre,
Here yüz tuttu meşgul oldu zikre (DAH 1978: 25).*

*Görün bu çarkı gerduni ki beni,
Sapana goyuban attı yabana (DAH 1978: 49).*

*Yügürüben irer yoldaşlarına,
Dedi evvel al hal taşlarına (DAH 1978: 51).*

*Yürek delik oluben naleler kılar,
Dervişi bu ki yeni işidi nüyü -aşk (GB 1976: 39).*

*Nesne lebi- gül dileği benden candır,
Redd eyleyiben söziünü sıkın olamık (GB 1976: 39).*

*Abdal oluban beylik eden arifi gör kim,
Bu saltanatın gadrini sultan bilir ancak (Nesimi 1973: 28).*

*Gördü kim tük inmez yazuban vesile şerhin,
Katlanmadı bu derde zayıf oldu galem şak (Nesimi 1973: 28).*

*Şahı hak duyubın girdik bu yola,
Hüseyni yüz bugün devranımızdır (Hataylı 1979: 83).*

*Yüz gösteriben âleme ne için açarsın veçhini,
Dilber yüzü fitne değil, sor, ey gönül, aya nedir? (Hataylı 1979: 165).*

*Esrarı dil oldu aşıkâra,
Mesut olubın demi müdara (Fuzuli 1977: 12).*

*Geys oluban esiri leyli ,
Leyli dahi salmış ona meyli (Fuzuli 1977: 25).*

*Çeşmine sürerdi lale dağın,
Âşık salıban öpüp ayağın (Fuzuli 1977: 25).*

Daha eski tarihli “Korkut Ata” destanlarında da bu ek tarz anlayışı ifade etmiştir:

Boyu uzun Burla hatun ağlayıban bundan geçti (KAD 1977: 36).

Nagah ilgarla gelmesin tutuban yiğidin öldürmesinler (KAD 1977: 104).

*Garguşuban, uğraşıban dağdan indi,
Usanıban üzerine yağı indi (KAD 1977: 104).*

c) Aşağıda verilen örneklerde ise -ıban,-ıben,-uban,-üben zarf fiili sebep ve maksat anlayışı ifade etmiştir:

*İcazet ben kuluna ver giderim,
Varıban onları hem cem ederim (DAH 1978: 43).*

*Nühüfte eyleyiben cengi düzüldü,
Kapuzu eşite avazı düzüldü (DAH 1978: 66).*

*Yıkıban şamdanlar gördü zamanlar,
Ol arsanlar geyik gördü anlar (DAH 1978: 82).*

*Hele bu derde düşüben yanarım,
Buldun ise derdime derman getir (GB 1976: 20).*

*Saadet oldu bize layık can ile gönlüm,
Senin oduna düşüben esaret oldu bize (GB 1976: 77).*

*Mecnun tutuben reha beyaban,
Tenha sefer ihtiyar kıldı (Fuzuli 1977: 55).*

Derya gılıban ona tazerre,

*Eyledi zehircesin tevakki,
Sahra ediben ona tevalla,
Eylerdi meyşetin temenna* (Fuzuli 1977: 56).

“-iban, -iben, -uban, -üben” eki Azerbaycan’ın Guba, Şamahı, İsmaili, Zakatala, Gah, Garabağ ağızlarında kullanılmaktadır. Mesela: Çiyelekleri alıban ye. (Çilekleri aldinsa ye.) Eve geliben yatdı. (Eve geldi ki uyusun.) Ağacları guruyuban kestik. (Ağaclar kuruduğu için kestik.)

Belirtmek isteriz ki bu konuşma tarzı, sadece bu yörenin ağızlarında kullanılmaktadır.

Guba ağızlarında “-iban,-iben,-uban,-üben” ekinin daha değişik versiyonu ile karşılaşılıyor. “-ıban,-iben,-uban,-üben” ekiyle çoğul ekinin birleşmesinden oluşan “-ıbannarı, -ibenneri, -ubannarı, -übenneri.” Mesala: “okuyubannarı, deyibenneri, görübenneri vb.” (Şireliyev 1968: 281).

Uşaklar analarını görübenneri onu gucaklarılar. (Çocuklar annelerini gördüklerinde onu kucakladılar.) Gilasları yığıbannarı, yere seribenneri sonra güneşte gurutubannarı.(Kirazları topluyorlar, yere seriyorlar, sonra güneşte kuruturlar.

Burada “+narı” unsuru çoğul eki “-lar,-ler” ekinin yerine kullanılıyor.

-ıbanı, -ibenı, -ubanı, -übenı zarf fiilleri: Abidelerde kullanılan zarf-fiillerden biri de “ıban , - iben , - uban , - üben” ekinin bileşik versiyonu “ıbanı, -ibenı, -ubanı, -übenı” ekidir. Bu zarf-fiile “+ı” eki ilave edilmiştir. Bu ek o kadar da eski tarihe ait değildir. Çünkü eski Türk abidelerinde bu eke rastlamıyoruz.

S. E. Malov, F. E. Korş’un fikrini şu şekilde kaydediyor: “ Korş hesap ediyor ki, “Korkut Ata” destanlarının dilinde kullanılan “-ıban , - iben , - uban , - üben” ekine daha bir “-ı , - i” eki arttırılmıştır (1969: 48).

“-ıbanı, -ibenı, -ubanı, übenı” ekleri az bir zaman kullanılmış, arkaikleşmiştir. Böyle ki, XVII. yüzyılın ortalarından sonraki yazılı abidelerin dilinde bu eke tesadüf edilmiyor.

H. Mirzazade’ye göre bu zarf fiillere sadece “Korkut Ata” destanlarının dilinde rastlamaktayız (1962: 286).

“Korkut Ata “Destanlarının dilinde kullanılan “-ıbanı, -ibenı, -ubanı, -übenı” eki: “-ıban , - iben , - uban , - üben” ekinin oluşturduğu manayı ifade etmiştir.

Alıp sabah Dirse han kalkıbanı yeniden uru durup (KAD 1977: 20).

Bu yandan bezirganlar gelibeni Kara Derbent ağzına konmuşlardı (KAD 1977: 46).

Ağlayıbanı, sızlayıbanı evine geldi (KAD. 1977: 46).

*Taş alubani dilber, gönlüm şişesin atar,
Karşı tutarım, şişe bilmem sına ya kala* (Nesimi 1973: 18).

Çok ilginçtir ki, “-ıbanı, -ibeni, -ubanı, -übeni” eki Azerbaycan’ın Guba, Gah, Zakatala ağızlarında kendini gösteriyor: Alıbanı kızıkları hatınsıya kaytardı. Ne dirse gülıbeni ötüriy. (Z Rzayeva 1973: 28).

Gelibeni işleri görüy. (Gelip işleri yap.) Ağaçtan fındıkları derıbeni görüy. (Ağaçtan fındıkları topla görelim.)

- madın, -medin zarf fiilleri: Arkaikleşmiş “-madın , -medin” zarf fiil eki çağdaş dilimizde kullanılan “-madan, -meden” ekinin eş anlamıdır. Arap alfabesinin kullanıldığı ilk zamanlardan her iki ekin kullanıldığını görüyoruz. Azerbaycan edebi dilinde “-madan, -meden” eki daha çok kullanılmaktadır. Bu ek olumsuzluk ifade ediyor, aynı zamanda tarz, zaman bildiriyor.

- madan, -meden eki hakkında Z.Rızayeva “ İki hisseden oluşan bu zarf fiilin birinci tarafı -ma, - me olumsuzluk eki, ikinci tarafı ise -dan , -den ayrılma hali ekinin birleşmesinden oluşmuştur.” görüşünü bildirmiştir. (1973: 28).

Z. Rzayeva’nın “-madan, -meden” ekiyle ilgili fikrine katılmamak mümkün değil.

H. Mirzede ise örnekler göstererek söz sonunda “-n” sesinin düşmesinin Azerbaycan dili için bir karakteristik özellik olduğunu söylemiştir.

“ Nesimi’de:

*Loh kalem çalısmedin ilmi – ladende var taş,
İlumını zahir etmeye zar ile bu Zebur nedir?*

Fuzuli’de:

*Mey içmedin açılmaz imiş babı mecfıret ,
Dame dem hudlar çör ile atar lezzeti aşkın.*

Korkut Ata destanlarında:

Savaşmadın, vuruşmadın dön gel geri” (1962: 286).

“-madın, -medin” eki “-arak,-erek” ekinin ifade ettiği manayı oluşturmuş, arkaikleşerek kullanılmamıştır.

“Orkun” abidelerinin dilinde bu ekin “-matın, - metin” şekline rastlıyoruz.

İğitimim kağanın sabın almatın yer sayu bardıg

“Orkun” abidelerinde bu ek “-matı” şeklinde de kullanılmıştır:

Tün udı –matı, güntüz

olurmatı kıyıl

Bu ekin “-matı” şekli açıkça gösteriyor ki, “-matın” zarf fiil eki olumsuzluk ekinin (-ma) zarf fiil eki (-tı ve -in) birleşmesi neticesinde oluşmuştur. (Şükürov, Meherremov 1976: 163-164).

-icek, -ıcak zarf fiilleri: Bu zarf-fiiller XIII. XVI. asır yazılı abidelerinin dilinde daha çok kullanılmış “-cak , -cek” ekinin eş anlamı olmuştur. “-icek, -ıcak” zarf fiil eki daha eski zamanlarda kullanılmıştır.

Bunlar böyle edicek Baybura beyin açığı tepti (KAD 1977: 48).

Aygırları göricek beğendi (KAD 1977: 54).

Gömleği göricek beyler ökün -ökür ağladılar (KAD 1977: 87).

Atası gidicek arttırdı derdin,

Bu sözün sanma ki olaydı serdin (DAH. 1978: 39).

Sözü söyleyicek sert eyler idi ,

Fesat etse gönülden eyler idi (DAH. 1978: 46).

“Destani Ahmet Harami” eserinde ve Gazi Burhaneddin’in dilinde “-ıcağız, -iceğiz” şekline rastlıyoruz:

O gece süphedek işret ederler,

Sabah olıcakız gör ki, ne derler (DAH 1978: 83).

Kişi öz ağsükmeğin bilicek,

Dünyada onun işi şahanedir (GB 1976: 13).

Aşuku maşukanın aşk iledir varlığı,

Bakıcak ol ortada yine günahkâr aşk (GB 1976: 40).

Kaşın peyveste bizimlevü geddin rasttır, muken ,

Gözüne yahşi bakıcak, kıyas oludur ki, aladur (GB 1976: 43).

Ol odur onu çıkardı baştan,

Eli gelicek apardı baştan (Hatayı 1979: 75).

Eline alıcak bir saf ayine,

Yine özün görürsen her ayine (Hatai 1979: 166).

Nesimi, “-ıcak , -icek” ekiyle beraber “-ıcağız , -iceğiz, -icigez” şeklini de kullanmıştır:

*Düşerim, oda giricek bu melek Nihat huri,
Acaba bu Çin bütünüün yüzü nakşı – Azerimi?* (Nesimi 1973: 81).

*Dökülür saza gelicek düürü lale leblerinden,
Ecep ol sedef dehanın dişi nezim gevherdir* (Nesimi 1973: 81).

*Ay ile gül sükut eder suretini göriceğiz,
Bu ne cemali hüsun olur, şemsi güzel cemaline* (Nesimi 1973: 43).

*Ayan gözünü aç a gör yarı biguman görgil,
Ki yarı göricegez çok sene beyan eyler* (Nesimi 1973: 204).

“-ıcağız, -iceğiz” ekindeki “z” ünsüzü fikrimizce I. şahıs çoğulu bildiriyor. Çünkü eskiden beri zarf fiil ekleri şahıs kipine ait olmuştur. Azerbaycan şivesinde I. şahsın çoğulu “z” ünlüsü ile oluşuyor.

*Biz yanaruz oda, seneme benlerünile,
Ekber durdur ol dane fülful göricek biz* (GB 1976: 65).

“-ıcak , -icek eki -cak , -cek” ve “-gac, -gec” ekinin eşanlamı olup, oluştuğu anı bildiriyor.

H. Mirzezade, -ıcak , - icek ve -cak , -cek eklerinin farklı olduğunu ifade etmiştir. “Böyle ihtimal etmek oluyor ki, bu zarf-fiil manaca mücerretlik bildiriyor. Zarf fiilin ifade ettiği iş ve hareketin muayyen şahsa ve eşyaya bağlı olmasını bildiriyor” (1962: 293).

“-ıcak , -icek” ekine daha çok Azerbaycan’ın Şeki şehrinin ağızlarında rastlıyoruz: Eşyaları alıcak gel. Sen ona bakıcaksan? Toyuklar bibimi görücek ona sarı geçirlar.

Fikrimizce “-ıcak , -icek” zarf fiili diğer eklerden daha eskidir.

Sonuç olarak söyleyebiliriz ki, Azerbaycan gramerinde zarf fiiller “fiili bağlama” görevini yürütüyor, “+ malı, + cak , + iban” vb ekler görüldüğü gibi iki fiili bir birine bağlıyor: alıp götürmek, gülüp geçmek, kalkıp gitmek.

KAYNAKLAR

- BİNOGRADOV, B. B.: (1962). Sovremennyy Russkiy Yazık, vıp.I, Moskova.
“Destani Ahmet Harami” (1977) Gençlik, Bakı. (Makalede DAH şeklinde kısaltılmıştır.)
DIJANMAZOV, Y.D.: (1967). Depriçastiya v Kumıksskom literaturnom yazıka, Moskova.

Fuzuli (1977). "Leyli ve Mecnun", Gençlik, Bakı.

Gazi Burhaneddin (1976)."Gülüşene Gel, Biçare Bülbülü Gör",Gençlik, Bakı.
(Makalede GB şeklinde kısaltılmıştır.)

KAZIM-BEK, M. A.: (1939).Grammatika Tureçisko-Tatarskogo yazıka, Kazan.

KAZIM-BEK, M. A.: (1846). Obşaya Grammatika Tureçisko-Tatarskogo yazıka, 2-e, İz, Kazan.

"Kitabi Dede Korkut" (1977). Bakı. (Makalede KAD şeklinde kısaltılmıştır.)

KONONOV, A. N.: (1956). Grammatika Sovrimenogo Türetskogo Literaturnogo yazıka, İz.-vo, AN. SSSR, M-L.

MALOV: (1969). Sovremenniy Tatarskiy literaturniy Yazık, İzd-vo "Nauka", Moskova.

MİRZEZADE, H.: (1962). Azerbaycan Dilinin Tarihi Morfologyası, Bakı, Azer tedris neşir.

Nesimi (1973). Seçilmiş Eserleri Azer Neşir, Bakı.

RECEPOV, E.: (1973). "Orhon Yenisey "Yazılı Abidelerinde İlkin Fiili Bağlama Şekilleri, Kirov adına BDÜ'nün İlmi Eserleri, Dil ve Edebiyat serisi,No2.

RZAYEVA, Z.: (1973). "Memmed Emmaninin Divanlarında Fiili Bağlamaların Bazı Hususiyetleri", BDÜ'nün İlmi Eserleri,Dil ve Edebiyat serisi, No2..

Şah İsmail Hatayı(1973). Eserleri, I.c Azer Neşir, Bakı.

Şah İsmail Hatayı (1973). Eserleri, II. c Azer Neşir, Bakı.

ŞİRELİYE, M.: (1963). Azerbaycan Dialektologiyasının Esasları, Bakı, Maarif.

ŞÜKÜROV, E. - A.Meheremov: (1976). Gedim Türk Yazılı Abidelerinin Dili, Bakı, APİ Neşriyatı.